N°. 270. **DE GRONDWET.** 1854.

**VERSCHIJNT**
**Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.**

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

**VRIJDAG 7 APRIL.**

UITGEVER-DIRECTEUR:
**C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.**
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

**ABONNEMENTSPRIJS:**
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

**Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:**
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 80, Ned. Cour.

# Bijzondere scholen van de eerste klasse.

De vrees was niet ongegrond, toen men, na de optreding van het April-ministerie, op het gevaar wees, dat de Grondwet zoo niet afgebroken, toch in hare vrije, volledige werking zou verlamd worden, en men ons langzamerhand zou terugvoeren tot den toestand, waarin wij vóór 1848 verkeerden. Onbegrijpelijk was het daarentegen, dat dit Ministerie ondersteuning vond bij eene partij, die het meeste belang had bij eene onbekrompene zorg voor de vrijheid in Staat en Kerk; maar door wie met de verklaarde tegenstanders van onze grondwettige regten, de luidste zegenkreten werd aangeheven over den val van een Ministerie, dat gedurende een ruim driejarig bestaan al zijne krachten getrouw en eerlijk heeft aangewend, om de Grondwet te handhaven, na te leven en in toepassing te brengen, om in alle deelen van inwendig bestuur het welzijn des Vaderlands te bevorderen.

Bij de Grondwetsherziening werd het van algemeen belang geacht, dat voldaan zou worden aan de eischen eener regtmatige vrijheid, die in onafscheidelijk verband staat met de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van onderwijs. Talrijke verzoekschriften ondersteunden het voorstel, dat daartoe strekte: art. 194 der Grondwet bepaalt dan ook, dat het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der Overheid, en het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

Men heeft niet opgehouden over het afgetreden Ministerie smaad, hoon en verguizing uit te storten, omdat de wettelijke regeling van dit gewigtig onderwerp achterbleef; men vergat, dat de denkbeelden over die regeling grootelijks uiteenliepen, en de overtuiging van de regtmatige eischen eener vrijheid van onderwijs, niet genoeg gevestigd was; men vergat, wat door zedelijken invloed reeds was gepoogd, om de vrijheid, welke de Grondwet erkende, onbelemmerd te doen genieten.

Het tegenwoordig Ministerie heeft ook in dit opzigt eene tegenovergestelde rigting geopenbaard.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft, naar aanleiding eener gedane vraag, zijne meening medegedeeld, dat de bestaande verordeningen niet gedoogen de beslissing van het gemeente-bestuur of van Gedeputeerde Staten, in het geval, dat een verzoek tot oprigting eener bijzondere school van de eerste klasse was afgewezen, aan de beslissing des Konings te onderwerpen.

De Minister grondt zijn gevoelen op art. 12 der wet van 1806, ten gevolge waarvan geene lagere school ergens, onder welken naam ook, zal mogen bestaan of opgerigt worden, zonder uitdrukkelijke vergunning van het respective departementaal-, landschaps- of gemeente-bestuur, na vooraf gevraagde inlichtingen en bedenkingen van den school-opziener van het district of de plaatselijke school-commissie; — en op art. 2, waarbij uitdrukkelijk aan de departementale besturen is opgedragen te zorgen, dat het getal der scholen niet door eene onbepaalde toelating te veel toeneme. De Minister zegt: „De letter der wet is duidelijk en toont aan, dat de toestemming van een gemeente-bestuur of van Gedeputeerde Staten onmisbaar is voor de oprigting eener lagere school. Dit bepaalde voorschrift der wet kan niet worden gewijzigd of opgeheven door een Koninklijk besluit, genomen, hetzij in algemeenen zin voor alle voorkomende gevallen, of in een speciaal geval. Waar de wet de toestemming bij bepaalde autoriteiten vordert, kan die toestemming niet worden vervangen door eene hoogere andere magt. Het is dan ook geheel overeenkomstig met dit beginsel, dat de latere Koninklijke besluiten genomen zijn. Door die besluiten wordt de wet van 1806 niet veranderd, maar is alleen executie gegeven aan art. 12 dier Wet.

De Minister beantwoordt vervolgens ontkennend de vraag: „Kan, volgens de bepalingen van de Grondwet en van de Provinciale en de Gemeentewet, de Koning zulk een besluit vernietigen?" en gelooft, dat hier geene sprake kan zijn van strijd met de wet, omdat de beslissing over het al dan niet oprigten eener school is opgedragen aan het Gemeentebestuur of aan Gedeputeerde Staten; maar dat men evenmin zich ook hier kan beroepen op strijd met het algemeen belang.

„De oprigting van eene lagere school, en vooral van eene *bijzondere* school, is zeker geene zaak van *algemeen* belang. De wet heeft de beslissing daaromtrent opgedragen aan de plaatselijke autoriteiten, omdat die oprigting geheel afhankelijk is van de bijzondere omstandigheden der plaats, welke door de daar gevestigde autoriteiten beter kunnen gekend worden dan door de hooge Regering. Door zoodanige beslissing op te dragen aan de Gemeentebesturen en aan de Gedeputeerde Staten, heeft de wet zelve reeds uitgemaakt, dat het geene zaak is van algemeen belang. En wat zou het gevolg zijn van de stelling, dat zulke besluiten, als in strijd met het algemeen belang kunnen worden vernietigd? Immers, dat de beslissing omtrent het oprigten van lagere scholen bij de hoogere Regering zal zijn overgebragt. In elk geval zal door het Koninklijk besluit, waarbij de vernietiging wordt uitgesproken, in de daad art. 12 der wet van 1806 worden opgeheven, en de beslissing, welke de wet aan de Gemeentebesturen en aan de Gedeputeerde Staten heeft willen toekennen, hun worden ontnomen."

Ofschoon dit aangelegen onderwerp later bij Tweede Kamer zal worden ter sprake gebragt, achten wij ons verpligt, daarover nu ons gevoelen uit te spreken.

Zoo de oprigting van lagere scholen uitsluitend behoorde tot bijzonder en plaatselijk belang, moest de Gemeentewet de zorg voor het lager onderwijs begrepen hebben onder de verschillende takken van de huishouding der gemeente. Zij heeft evenwel daaromtrent niets bepaald; maar, voor de regeling van het *openbaar* lager onderwijs, de beschikking over de gemeentekas bij art. 205 let. *x* voorbehouden. De Gemeenteraad heeft dus niets te doen met de beslissing, waarvan de Minister spreekt, en daardoor moeten de ingezetenen een eersten waarborg missen, dat hunne belangen, al zijn het slechts bijzondere, worden behartigd, onderzocht en beslist door de plaatselijke bestuurders, op wier zamenstelling zij invloed hebben uitgeoefend.

De wet van 1806 tot uitvoering harer bepalingen de medewerking der gemeentebesturen inroepende, kan daartoe, volg. art. 126 der Gemeentewet, op de hulp van Burgem. en Weth. rekenen; maar die medewerking wordt dan ook slechts verleend in algemeen Rijksbelang, omdat zij een onderwerp betreft, dat bij een *algemeene* wet geregeld is. De Minister oordeelt minder juist, wanneer hij meent, dat *plaatselijke* belangen bij de beslissing overwegende zijn; dan zou plaatselijke bekrompenheid, ook als het b. v. de zorg voor *openbaar* lager onderwijs gold, nimmer voor het algemeen belang behoeven te wijken, terwijl integendeel de bevordering van het algemeen welzijn met locale en individuele belangen meestal in strijd komt. Maar ook die beslissingen van burgemeester en wethouders zijn, volgens art. 150 der gemeentewet, onder plaatselijke verordeningen begrepen die, krachtens art. 153, wegens strijd met de wetten of het algemeen belang, kunnen worden geschorst of vernietigd. Evenmin als nu door het koninklijk besluit, waarbij eene plaatselijke keur geheel of gedeeltelijk is vernietigd, eenige bevoegdheid aan het gemeentebestuur is ontnomen, evenmin geschiedt zulks als de Koning de afwijzende beschikking, als in strijd met het algemeen belang, vernietigt en de magtiging tot oprigting eene bijzondere school verleent.

In denzelfden geest draagt de provinciale wet, bij art. 127, aan de Staten den last op, om voor de uitvoering te zorgen der wetsbepalingen betreffende het onderwijs, voor zooveel het wordt gegeven op scholen door de provincie, door gemeenten of bijzondere personen opgerigt, en wanneer zij daarvoor niet [illegible] behoorlijk zorgen, dan wordt de Commiss. des Konings gemagtigd, om in de uitvoering te voorzien.

Uit een en ander blijkt o. i. zonneklaar, dat boven de bevoegdheid van uitvoering der wet van 1806 door het gemeente- en het provinciaal bestuur, de hoogere bevoegdheid van uitvoerende magt in dezen Staat, die bevoegdheid van den Koning, moet worden geplaatst.

De Minister schijnt er niet aan te denken dat onder algemeen belang ook moet begrepen worden het waarborgen der regten en vrijheden van bijzondere personen. Zoo bij den Minister niet de overtuiging gevestigd is, dat de vrijheid van onderwijs de teederste, de dierbaarste, de heiligste regten en vrijheden betreft, waarbij de gewetensvrijheid op het spel is, geen wonder, dat hij de ingezetenen weerloos overlevert aan het goedvinden van de gewestelijke en plaatselijke autoriteiten. Wel staat *tegenover* dat algemeen belang een ander openbaar belang, dat de Grondwet wil betracht hebben: een *toezigt* der overheid en een *onderzoek* naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers, als de eenige waarborgen voor de onbeperkte vrijheid tot het geven van onderwijs. Dat toezigt en onderzoek is een regeringspligt, die gedeeltelijk repressief, gedeeltelijk preventief, de verleende vrijheid niet vernietigen kan.

De Minister heeft zich beroepen op de wet van 1806; doch het is aan zijne aandacht ontsnapt, dat die algemeene schoolwet van 3 April 1806, in algemeene trekken, het lager schoolwezen heeft geregeld, maar in art. 21 den weg heeft gebaand, om die algemeene beginselen naar de plaatselijke omstandigheden te wijzigen. Zoo er dus sprake is van *uitvoering* der wet van 1806, moet vooral ook gelet worden op „de reglementen, verordeningen en instructiën, die, ter geregelde en krachtdadige invoering der wet, dienstig en „noodig zijn geoordeeld."

En als wij nu letten op de uitbreiding, welke aan art. 12 der wet van 1806 bij de algemeene schoolorde van 23 Mei 1806 is gegeven, dan is het opmerkelijk, hoe de lagere scholen bij de drie eerste artikelen zijn onderscheiden en juist onder *bijzondere scholen van de eerste klasse* zijn gerangschikt de zoodanige, die niet een bepaald beginsel van godsdienstzin of ter bevordering van algemeene verlichting en beschaving, eene *geheel op zich zelve staande*, vrije, onafhankelijke instelling vormen: scholen, waar men, behoudens regeringstoezigt, de kinderen overeenkomstig de gemoedelijke overtuiging van hen, die tot die instellingen behoorden, kon laten onderwijzen.

Maar dat karakter van vrije school, die de bijzondere van de eerste klasse kenmerkt, komt nog meer uit, wanneer wij letten op hoedanige wijze art. 2 der wet, een toezigt bepaalt, dat door eene onbepaalde toelating van scholen of onderwijzers, vooral ten platten lande, derzelver aantal niet te zeer vermeerdere, en dat de artt. 9 en 10 der algemeene school-orde de bijzondere scholen der eerste klasse niet in aanmerking brengt en het toezigt over die instellingen uitsluitend aan het daarover gestelde opzigt overlaat, terwijl bij art. 28 de toegang tot zoodanige scholen wordt beperkt.

Toegegeven al eens, dat de oprigting van bijzondere scholen der eerste klasse, bij vroegere wettelijke verordeningen, aan minder ruime bepalingen onderworpen was, dan toch moest de eerbied voor het bij de [illegible] herziening toegekend regt van vrijheid van onderwijs en de eerbiediging van ieders godsdienst[illegible] tot eene milde en onbekrompene [illegible] noopt, en elk voorwendsel [illegible] Vaderland door overwerking [illegible] kon worden [illegible]

[illegible] het volgende berigt:

[illegible] aangekondigd een nieuw tijdschrift, [illegible] *Christelijke Onderzoeker*, waarin o. a. [illegible] *klagten, van welken aard ook, tegen* [illegible] *kerkgenootschap, protesten tegen besturen en hunne werkzaamheden, hetzij bij beroepingen van predikanten of andere kerkelijke bedieningen.*"

„De revolutie in de Hervormde Kerk is formeel georganiseerd. Zij zal nu ook haar orgaan hebben.
„Dat is het werk der *anti-revolutionnairen.*"

# Buitenland.

## ENGELAND.

In de zitting van het Lagerhuis heeft lord John Russell aangekondigd, dat er alle reden bestond, om te verwachten dat het geschil tusschen Spanje en de Vereenigde Staten over het in beslag nemen van de Black Warior spoedig zal worden uit den weg geruimd.

Intusschen zijn er regtstreeksche berigten van 22 Maart, die mededeelen, dat de heer Soulé bevelen had ontvangen om ruime en onmiddellijke vergoeding voor de beleediging, aan de Black Warior aangedaan, te vragen, en er op aan te dringen dat Spanje een agent te Cuba benoemde, die gemagtigd was, om dergelijk geschil in het vervolg te regelen.

## FRANKRIJK.

De onderhandelingen, die in de laatste dagen gevoerd werden, om het geschil van den graaf de Montalembert uit den weg te ruimen, zijn niet geslaagd. De heer de Morny, die zich met deze onderhandelingen had belast, heeft zelfs, toen ze mislukten, verklaart, dat, zoo hij genoodzaakt werd, gelijk het geval was, om tusschen den keizer en den heer de Montalembert te moeten beslissen, zijne keuze niet twijfelachtig was, en dat hij alsnu vóór de vervolging stemmen zou. In de zitting van het Wetgevend Ligchaam zijn de beraadslagingen dan ook voortgezet over de gedane aanvragen tot bekoming van verlof tot vervolging van den graaf. Verschillende sprekers vóór en tegen hebben nog het woord gevoerd; de markies d'Andelarre vroeg bij die gelegenheid, wie het gezag zou eerbiedigen, zoo de vergadering het niet deed? Door de vervolging in te stellen, zou men de vrijheid, om te spreken en te schrijven niet vernietigen, maar wel de vrijheid om te beleedigen. De commissaris der regering, de heer Baroche, heeft in eene uitvoerige rede, de beschuldiging volgehouden. Hij vergat de diensten, door den heer de Montalembert bewezen, geenszins, maar hij verklaarde, dat hij met innig leedwezen de aanvrage moest blijven ondersteunen. De heer de Montalembert vatte toen het woord op en betoogde, dat zijn brief geen misdrijf uitmaakte en dat men niet bewezen had, dat hij op eenigerlei wijs tot de openbaarheid daarvan had medegewerkt. Hij beschuldigde levendig den heer Dupin; ontkende alle bedoeling, wierp alle denkbeeld van zich af, dat hij den persoon van den Keizer zou hebben willen beleedigen en verklaarde, dat hij niet geloofde zijn eed niet gestand te hebben gedaan. Het slot zijner rede gerigt tegen de overheersching, tegen het geweld en bevattende ook eenige zinspelingen op de in beslag genomen en verkochte goederen van Orleans, bragt de vergadering in groote gisting. De heer Baroche stond toen op, om zich tegen de woorden van den graaf te verzetten en de rapporteur der commissie gaf uit haren naam te kennen, dat zij de verantwoordelijkheid daarvan niet op zich nam. Te midden van groote opgewondenheid werd tot de stemming overgegaan. Er waren 235 leden aanwezig. Daarvan verklaarden zich 51 tegen en 184 vóór de gedane aanvrage. Het wetgevend ligchaam heeft dus het gevraagde verlof tot het instellen van vervolgingen verleend.

## OOSTENRIJK.

Men houdt zich te Weenen zeer bezig met het maken van toebereidselen voor het huwelijk van den keizer. Dat zal geen bloot familie-feest wezen: ook het volk zal er een ruim aandeel in bekomen. Men verzekert, dat de Keizer dien dag aan een aantal staatkundige veroordeelden, waarschijnlijk aan 600, kwijtschelding van straf zou verleenen.

Er is een gerucht in omloop, dat de Minister van financien, de heer von Baumgartner, zijn ontslag zou hebben aangeboden.

## TURKIJE.

De laatst ontvangen telegrafische berigten zijn de volgende:

BERLIJN, Woensdag 5 April. De *Neue Preuss. Zeitung* deelt het berigt mede, dat de hertog George van Mecklenburg Strelitz te Berlijn is aangekomen en aan den Koning van Pruissen ter hand gesteld heeft een eigenhandigen brief van Keizer Nicolaas, waarin deze aanbiedt, om den vrede te sluiten en de vorstendommen te ontruimen, bijaldien een tractaat zou worden gesloten, waarbij aan de Christenen de bij de verdragen verzekerde regten worden gewaarborgd. Indien de Westelijke Mogendheden in Turkije deze voorwaarden aannemen en de vloten de Zwarte Zee en den Bosporus verlaten, zou de Keizer van Rusland er in bewilligen, om de ovrige punten door een congres, bijvoorbeeld te Berlijn, te doen beslechten.

(De Hertog is de echtgenoot van de Russische Grootvorstin Katharina Michaëlowna. Hij heeft den togt van Petersburg naar Koningsbergen binnen den tijd van drie etmalen volbragt en van daar de reis naar Berlijn over den spoorweg voortgezet.)

MARSEILLE, Woensdag 5 April. Een Russisch vaartuig, hetwelk zich op het punt bevond, om onze haven binnen te zeilen, werd in tijds onderrigt, dat het gevaar liep, prijs verklaard te worden en heeft kunnen ontsnappen.

ELSENEUR, Dingsdag 4 April. De Engelsche vloot bevindt zich nog steeds in de baai van Kjöge. De Russen hebben de vesting Bomarsund op het eiland Aland ontmanteld.

LONDEN, Dingsdag 4 April. Sir James Graham heeft aan het Parlement medegedeeld, dat het vereenigd eskader binnen weinige dagen de kruigtogt in de Zwarte Zee zal doen. De vloten bevinden zich tegenwoordig te Varna.

LONDEN, Woensdag 5 April. In den loop dezer week zullen 4000 man naar Gallipoli vertrekken, zonder Malta aan te doen.

— Het groote nieuws van den dag is zeker dat, hetwelk uit Berlijn afkomstig is, dat wij gister uit de *Times* hebben overgenomen en dat thans, blijkens bovenstaand telegrafisch berigt, door de *Neue Preussische Zeitung* wordt bevestigd. Hoe onwaarschijnlijk dit ook mogt voorkomen bij den tegenwoordigen stand der zaken, is dat berigt voor het minst van vredelievenden aard. Het berigt wordt hierboven vermeld, zooals het door den telegraaf is overgebragt, noch verzwakt, noch vergroot. Niemand zal ontkennen, dat het, ten minste oogenschijnlijk, eene vredelievende gezindheid ademt, De vraag is echter: of de vrede werkelijk den grondslag dier nieuwe voorstellen uitmaakt? Die vraag is twijfelachtig en wij zouden vreezen door eene te stellige bevestiging den weg te openen voor nieuwe teleurstellingen. Drie maanden geleden zou die bevestigende beantwoording aan geen twijfel onderhevig geweest zijn. Dan zouden die voorstellen zeker tot sluiting van den vrede gestrekt hebben; maar thans is de staat van zaken niet meer dezelfde. Het vraagstuk bevindt zich niet meer in denzelfden toestand, als drie maanden geleden. De gelijkstelling der Christenen bekleedt thans slechts de tweede plaats in het geschil. Wat eigenlijk op het spel staat, dat zijn de oude verdragen tusschen de Porte en Rusland; de vrije vaart op de Zwarte Zee; het stellen van eene eindpaal aan de verdere ontwerpen, die aan deze laatste mogendheid, met het oog op Konstantinopel, worden toegeschreven. De jongste voorstellen van den Keizer hebben tot deze laatste punten volstrekt geene betrekking. Zullen de westelijke mogendheden zich nu tevreden achten met de gedane voorstellen, en zullen zij er in toestemmen hunne vloten terug te roepen, ten einde zich dan later, zoo mogelijk, in een congres over al die moeijelijkheden te verstaan? Dat is de vraag, en daarop valt niet te antwoorden *neen*, maar nog veel minder *ja.*

Hoe het zij, men kan niet ontkennen dat de Czar, door het doen van deze nieuwe voorstellen een bewijs geeft van zijne zucht tot handhaving van den vrede. Vooral met het oog op de houding der Duitsche mogendheden, schijnt die stap van gewigt te zijn, en eene zeer bekwame handeling van den kant des keizers van Rusland te wezen. Het is toch zeker, dat de keizer, door zich bereid te verklaren de vorstendommen te ontruimen, mits de regten, aan de Christenen in Turkije verleend worden gewaarborgd, en de vereenigde vloot van hare zijde de Zwarte zee verlaat, eene soort van voldoening aan Oostenrijk geeft en het voor die mogendheid zeer moeijelijk maakt, zich tegen den Czar te verklaren, zoo de beide zeemogendheden zijne voorstellen niet mogten aannemen. Wat Pruissen betreft, kan de gedane stap niet anders strekken dan om het te bevestigen in zijn besluit tot inachtneming der strikste onzijdigheid.

Ziedaar dus eene nieuwe gebeurtenis nopens het Oostersche vraagstuk, een nieuw tijdperk, dat zich daarbij opent en men zal moeten afwachten, wat daaruit zal geboren worden.

Terwijl de vredelievende stroom op eens van het N. is afgekomen, merkt men op, dat de eerste daad van vijandelijkheid, hoezeer dan ook nog onbeduidend, door de Engelsche Marine tegen de Russische vlag is gepleegd.

Reeds gisteren is gemeld, dat een Russisch handelsvaartuig, dat van de oorlogsverklaring geen kennis droeg in het gezigt van de haven van Waterford in Ierland door de Engelschen is aangehouden, prijs verklaard terwijl kapitein en het scheepsvolk krijgsgevangen zijn genomen. Ook hetzelfde had te Marseille kunnen gebeuren, maar de kapitein van het Russisch vaartuig, bij tijds onderrigt, is naar zee teruggekeerd en heeft zich kunnen redden. Maar men vreest, dat er eene ernstiger daad van vijandelijkheid in de Zwarte zee zal hebben plaats gehad. Men heeft toch berigt ontvangen, dat de vereenigde vloot den 24en Maart naar die zee is teruggekeerd, alsmede dat een Turksch convooi, bevattende troepen en artillerie gelukkig zijne bestemming heeft bereikt en nu is het waarschijnlijk, dat de vloot, of ten minste eene harer afdeelingen, met geweld en met kracht van wapenen de belemmeringen zal hebben vernield, die door de Russen aan een der monden van den Donau zijn gelegd, om den doortogt te beletten. Mogt dit nu gebeurd zijn, dan zal de oorlog tusschen Rusland en de twee groote zeemogendheden niet alleen verklaard, maar inderdaad aangevangen zijn.

Het bijeen trekken en de inscheping van expeditionnaire troepen naar het Oosten wordt, zoo in Engeland als in Frankrijk, met verdubbelden ijver voortgezet. Berigten uit Malta van 31 Maart deelen de inscheping mede van een gedeelte der Engelsche troepen naar Gallipoli, o. a. van de 4e en 9e regementen, detachementen van den 21, 41sten en 49sten reg. en van de 1e comp. mineurs. In den loop dezer week zullen nog vier duizend man in Engeland worden ingescheept en regtstreeks naar Turkije over gebragt worden zonder Malta aan te doen. Prins Napoleon zal den 6en Parijs verlaten om zich te Marseille in te schepen. De maarschalk de St. Arnaud vertrekt Maandag.

Te Konstantinopel verzekerde men, dat de Sultan den 5en Mei naar Adrianopel zal vertrekken. De afzetting van den Scheik-ul-Islam (hoogen priester) en van den voorzitter van den bijzonderen raad, Rifaat-Pacha, die zich tegen de onwilligheden ten voordeele der christenen verzetten, wordt bevestigd. De eerste is vervangen door Aarif-Effendi, en de tweede door Chekib-Effendi, die bij deze gelegenheid tot de waardigheid van pacha is verheven.

De Grieksche opstand houdt de aandacht steeds levendig. De vertegenwoordiger van Turkije, bij koning Otto, Nechet-Bey is den 26sten te Konstantinopel aangekomen. Van den anderen kant heeft de heer Metaxas, vertegenwoordiger van Griekenland te Konstantinopel, van het Turksche[illegible] wind zijne paspoorten bekomen. De gezanten van Fran[illegible] en Engeland hebben, den 23sten, aan de Grieksche rege[illegible] eene nota gezonden, waarbij zij haar verantwoord[illegible] stellen voor de afbreking der staatkundige betrekk[illegible] tusschen Athene en Konstantinopel. De Engelsche dagbl[illegible] willen weten, dat de koning en koningin van Grieken[illegible] Athene hebben verlaten, om zich naar de grenzen te [illegible] geven. Met welk doel is dit geschied? Is het om den [illegible] stand aan te moedigen, of is het in tegendeel, om [illegible] hunne tegenwoordigheid de desertie der krijgslieden [illegible] de grenzen overtrekken, om zich bij de opstandel[illegible] te voegen, te voorkomen? Maar vooraf mag men vra[illegible] is dit berigt waarheid? voor het minst moet men [illegible] bevestiging van afwachten. De laatste met den teleg[illegible] ontvangen berigten gewagen van nieuwe overwinnin[illegible] door de opstandelingen behaald, en van de vero[illegible] van twee vestingen, o. a, van Souli. Maar ook hier [illegible] men vragen, is dit waar? Immers, zoo dikwerf [illegible] men de verovering van het kasteel van Arta, door [illegible] opstandelingen aangekondigd, en evenwel is Arta [illegible] altijd in het bezit der Turksche krijgsmagt.

— De *Moniteur Algérien* houdt eene proclamatie [illegible] den maarschalk de St. Arnaud in, gerigt aan de kr[illegible] den, die naar het Oosten gaan. Daarin wordt aan [illegible] daten medegedeeld, dat zij met de Engelschen, de [illegible] en de Egyptenaren ten strijde zullen snellen. Hun [illegible] herinnerd, dat de krijgslieden van den Sultan ree[illegible] retkende waren, om voordeelen op de Russen te be[illegible] waaruit wordt afgeleid en voorzegd, dat ook hen de [illegible] voor overwinningen geopend is. Hij verklaart eindelij[illegible] de keizerlijke arend zijne vlugt herneemt, niet om [illegible] te overwinnen, maar om het gerust te stellen. Gelij[illegible] woonlijk werd de proclamatie met « leve de Keizer [illegible] sloten.

— De Engelsche scheepsmagt, die zich thans in de [illegible] zee bevindt, telt 1,252 kanonnen en 12,500 man[illegible] magt zal nog worden vermeerderd met de *St. Ge*[illegible] van 120 kanon; de *James Walt*, 91; de *César*, 9[illegible] *Nil*, 91; de *Majestic*, 80; de *Boscawar*, 72; de *Odin*[illegible] de *Miranda*, 14; de *Rosamond* en onderscheidene [illegible] stoomschepen.

— In byzondere berigten uit Konstantinopel tot e[illegible] den 23sten Maart, te Weenen ontvangen, wordt verze[illegible] dat de vordering van de westelijke mogendheden, ten [illegible] voor de christelijke onderdanen van de Verhevene P[illegible] alle opzigten gelijke burgerlijke en staatkundige reg[illegible] erlangen, als aan de Mohamedanen zijn verzekerd, [illegible] veel tegenstand heeft gevonden, 1°. als onbestaanba[illegible] den koran; en 2°. als uit den aard der zaak moe[illegible] leiden, en dat wel binnen een niet zeer langdurig [illegible] bestek, tot eene algeheele vernietiging van het gez[illegible] Turken in een groot gedeelte van het grondgeb[illegible] welk thans nog aan hunne heerschappij is onderwo[illegible]

Tegen het voldoen aan deze vordering, is van de[illegible] der hoogere mohamedaansche geestelijkheid ernstig [illegible] weer geboden; maar zoo verzekerd wordt, heeft de [illegible] sche gezant, lord Redcliffe, de zaak doorgedreven [illegible] tevens bewerkt, dat in het personeel dezer geesteli[illegible] eene belangrijke verandering is gebragt. Volgens som[illegible] zoude de Mufti, volgens anderen de Scheick-ul-Islam [illegible] zijne waardigheid zijn ontzet. Weder anderen me[illegible] daarentegen, dat de laatstgenoemde, welks ontsla[illegible] groote bezwaren onderhevig zoude zijn geweest, do[illegible] schenkomst van Redschid-Pacha was bewogen gew[illegible] om zijne goedkeuring te hechten aan een maatrege[illegible] in de gegevene omstandigheden kwalijk door de Porte [illegible] te kunnen worden afgewezen.

— Een der Belgische dagbladen deelt betreffen[illegible] lands bedoelingen belangrijke bijzonderheden mede, [illegible] blijkt, dat reeds in de maand Dec. ll. toen het [illegible] van St. Petersburg het verwijt van op veroveringe[illegible] te zijn, verre van zich afwierp, door hooggeplaatste[illegible] van den Czar in de centrale provinciën van Rus[illegible] klaard werd, dat de oorlog besloten was; dat [illegible] voor Rusland geslagen had, om zijne bestemming [illegible] vullen; dat de Ottomanische regering haar einde na[illegible] en dat Ruslands roem en welzijn gebood, om zijne [illegible] tot aan de Middellandsche Zee uit te breiden. [illegible] stellingen kwamen niet alleen voor in vertrouwel[illegible] gedeelde stukken (waarvan verschillende in hand[illegible] Fransche en Engelsche gezanten zijn gevallen); [illegible] alleen gepredikt in bijeenkomsten, die door de reg[illegible] gund waren; maar zij werden ook ontwikkeld in [illegible] brochures, die aan de censuur onderworpen [illegible] zelfs in de kerken der groote steden.

Ligchamen, zamengesteld als de kamers van k[illegible] in andere landen, hebben van de locale gouve[illegible] vergunning bekomen, om zich langs officiële[illegible] den Czar te wenden, met verzoek, om den [illegible] verbreken, die Rusland in het Zuiden begren[illegible] het gevoelen van den landbouwkundigen hand[illegible] het niet voldoende, dat de Donau-provinciën [illegible] van den Czaar gehoorzamen; de Zwarte zee mo[illegible] Russische zee worden, eene soort van uitgebr[illegible] arsenaal, waar de Russische vloten zich kunne[illegible] veilig zijn en ongestraft alle zeemagten van Eur[illegible] trotseren. Om aan dit ontwerp uitvoering te [illegible] ten de Dardanellen aan Rusland toebehoo[illegible] zullen alsdan eene barrière vormen, die men [illegible] kan en achter welke de Russische marine, in [illegible] eene uitbreiding kan erlangen, die ongekend [illegible] schiedenis der beschaafde wereld.

Op het oogenblik, waarop de Zwarte zee [illegible] verdedigd, veranderd zal worden in eene [illegible] logschepen (eene uitdrukking, die voorkom[illegible] schriften van twee handelaars te Odessa [illegible] exemplaren bij duizendtallen op kosten der [illegible] spreid werden) zal Rusland de moeite [illegible] om zijne havens te versterken, en zal [illegible]

Midd. zee op eene roemrijke wijze meester maken, zoodra het [illegible]. Een hoogleeraar [illegible] Staat [illegible], heeft deze [illegible] verdedigd, in tegenwoordigheid van den gouverneur, een honderdtal andere ambtenaren en een talrijk auditorium; buitengewone toejuichingen vielen hem in drie achtereenvolgende lessen ten deel, en tegen het einde der maand December werd hij bevorderd tot een hoogeren rang en ontving hij een rijk geschenk van den generaal S... op deszelfs reis in de centrale provinciën. Vele handelaren te Moskou hebben eene som van ƒ 20 000 bijeengebragt ten einde de helft daarvan aan te wenden voor eene gratificatie aan den hoogleeraar W... en de andere helft, om een half millioen exemplaren te doen gebruiken tot brochure, waarin het resumé van het staatkundig stelsel van dien stouten aardrijkskundige ontwikkeld wordt. Exemplaren hiervan zijn door lord Seymour naar Londen gezonden.

Eene andere mededeeling, die niet minder opmerkelijk is, verdient de aandacht van geheel Duitschland. Voor 4 jaren, toen de Russen in Hongarije trokken, werd te Moskou het gerucht verspreid, dat de troepen van den Czaar dit land niet weer zullen verlaten, en dit gerucht werd geenszins door de ambtenaren tegengesproken; een groot aantal Russische officieren geloofde zelfs, dat de Czaar voornemens was, zich ten minste een gedeelte der Hongaarsche staten toe te eigenen. Nadat de opstandelingen onderworpen waren, vernam men te Moskou en elders met een diep leedwezen, dat de Russische legers met ledige handen zouden terug trekken. Hooggeplaatste personen, aan wie het nimmer in den zin zou zijn gekomen, om eene min of meer onaangename demonstratie aan den Czaar te doen, aarzelden geen oogenblik, hem te smeeken, dat hij zich toch niet door zijne aangeboren edelmoedigheid mogt laten medesleepen: zij toonden hem aan, dat het hem gemakkelijk zou vallen, Hongarije te behouden, om zich voor goed in Moldavië en Wallachije te vestigen en een bezettingsleger op de Aziatische kust van de Zwarte Zee te werpen. Die mannen, wel verre van eene berisping van den keizer te bekomen, werden door hem zeer goed ontvangen, en een hunner voert op dit oogenblik het bevel over eene brigade aan de boorden van den Donau.

— Omtrent den overtogt van den Donau, in de nabijheid van Tuldsche, door de divisie van den generaal Onséhakoff, heeft men van de Russische zijde geene nadere opgaven. Van den kant der Turken wordt verzekerd, dat de Russen tweemalen met een aanzienlijk verlies zijn afgeslagen, en dat het hun eerst bij een derden aanval is gelukt, de Turksche batterijen te vermeesteren. Van die zijde wordt het verlies der Russen op 1600 man begroot, doch tevens erkend, dat de Turken daarbij veel volk en ook geschut hebben verloren. Voor het overige wordt bij herhaling verzekerd, dat de Russen zich van Hirzova hebben meester gemaakt, welke plaats door de Turken, met achterlating van de aldaar aanwezige kruidmagazijnen, was ontruimd, en dat voor het overige geheel de Dobrutscha den 26 Maart ll. door hen in bezit was genomen.

De generaal Gortschakoff heeft het kommando van de Russische troepen in de Dobrutscha aan den generaal Luders opgedragen, en zich voor zijnen persoon naar Kalarasch, tegenover Silistria, begeven, alwaar zijne tegenwoordigheid door de bewegingen der Turken, die van hunne zijde Wallachije bedreigen, gevorderd schijnt te zijn. Berigten den 31sten te Hermanstadt aangekomen, en met den telegraaf herwaarts overgebragt, houden in, dat de Turken het noodig hebben geoordeeld, om ook iets van hunne zijde te ondernemen; dat Sali-Pacha den 26sten den Donau, met eene aanzienlijke krijgsmagt, bij Islas, aan de Alutamond, is overgetrokken en aldaar de sterkte Turnul aan twee zijden bedreigt; en dat Achmed-Pacha den 27en eene poging heeft aangewend om door de Russische troepen, die voor de werken van Kalefat liggen, henen te breken, maar dat dit niet is gelukt. Ook bij de bezetting van Silistria, die uit 12,000 man bestaat, waaronder een regement Egyptenaren, werden toebereidselen bespeurd, om een overtogt in massa over den Donau te beproeven.

Van de Russische zijde waren de verder in Wallachije geposteerde reserven naar den Donau in aantogt, en werden maatregelen genomen, om Sali-pacha, welke zich niet dieper landwaarts in schijnt te hebben gewaagd, bij Turnul aan te tasten. Den 29 heeft de generaal Liprandi eene bij Kalefat gelegene redoute aangetast, ten einde daardoor een aanval der Turken voor te komen; en heeft hij, na eene batterij te hebben vermeesterd, zijne vorige positie hernomen.

— Een schrijven uit Konstantinopel van 23 Maart jl. houdt, [illegible] concessiën, welke Engeland en Frankrijk ten behoeve der Christenen van de Porte [illegible] reeds [illegible] toegestaan. De Turksche Regering is allezins geneigd om er nog anderen te verleenen. Had vorst Menchikoff zoo niet uit de hoogte gesproken dan zou het reeds geschied zijn; want men had reeds besloten den kring der concessiën uit te breiden, maar men heeft geaarzeld omdat men aan vrees konde toeschrijven wat slechts eene daad van regtvaardigheid was. De Porte behoeft dus door de vereenigde legermagt niet gedwongen te worden. Zij zal billijke vorderingen verhooren. Er kan alleen over bijzonderheden verschil bestaan. De wijziging in den Raad strekt juist om alle verschil over dat punt te doen ophouden. Men vreest echter dat, wat men ook verleene, de Grieken niet te vreden zullen zijn. Hun doel is geenszins om den toestand hunner geloofsgenooten onderdanen van de Porte te verbeteren, hun droombeeld is: het Rijk van Konstantinopel. Daaraan houden zij zich vast. Zij meenden, dat de omstandigheden gunstig waren, omdat ontwerp te verwezenlijken, maar zij hebben zich bedrogen. Europa kent hen en zal de hand niet leenen, om het Bizantijnsche rijk te herstellen. Ik kan u verzekeren, zegt de briefschrijver ten slotte, dat er geen land in de wereld is, waar de vrijheid van eeredienst werkelijk zoo uitgebreid bestaat, als in Turkije.

— De *Times* behelst een vertoog over den aangevangen oorlog, dat aldus besluit: eenige groote slagen, door het geluk begunstigd en een terugkeer van het verstand in den Raad van Rusland kunnen welligt dezen krijg spoedig ten einde brengen. Maar men kan zich het niet ontveinzen, dat de grootste der mogendheden, die in den strijd gemengd zijn, het gewigt der oorzaken, die dezen hebben doen ontstaan, en de groote beginselen, die in het spel zijn, een oorlog doen verwachten, die zoo lang en zoo onzeker zal zijn, als een van de vroegere, die de geschiedenis der wereld hebben verduisterd.

— Het *Journal des Débats* deelt mede, naar aanleiding van berigten uit Konstantinopel, de dagteekening voerende van den 20 Maart, dat de stoomvaartuigen *Retribution* en *Caton* te Beïkos het berigt hadden gebragt, dat de werken, welke door de Russen aan den Sulina-mond waren aangelegd, niet van dat belang waren als de eerste tijdingen het hadden doen voorkomen. Volgens de opgaven van dat dagblad, hadden de beide genoemde stoomvaartuigen, na de plaatselijke gesteldheid van den Sulina-mond te hebben onderzocht, een verkenningstogt ondernomen naar Sebastopol, en daar de zekerheid erlangd dat de Russische vloot die haven niet had verlaten, zij waren den 18 nog te regten tijd met dat berigt te Beïkos teruggekomen, waar de admiralen reeds aanstalten maakten, om in de Zwarte zee te steken, ten einde de russische vloot op te zoeken, die volgens het zeggen van eenige bevelhebbers van koopvaardijvaartuigen, de genoemde haven had verlaten.

Nog leest men in *de Débats*, dat de stoomfregatten *Samsoon* en *Cacique*, die den 19 te Beïkos waren teruggekomen van eenen verkenningstogt naar de kusten van Cirkassie, eene russische divisie zoo men verzekerde, sterk 7 fregatten, hadden ontmoet, welke bij de nadering der stoomfregatten onverwijld den steven hadden gewend. Nog zouden de beide stoomfregatten eene russische brik hebben ontmoet, doch, ten gevolge van het slechte weder in de onmogelijkheid zijn geweest om dat vaartuig aan te vallen. Met de genoemde Engelsche en Fransche vaartuigen was voorts de tijding aangebragt, dat onder de Circassische bevolking eene groote opgewondenheid heerschte, en dat zij voornemens was om weldra den oorlog met kracht door te zetten, doch dat het noodig was, dat haar zoodra mogelijk wapenen enz. werden gezonden.

Volgens de *Débats* heeft op of omstreeks den 19 voor Turtukai wel degelijk een gevecht plaats gehad, hetwelk aan Rusland nog al veel manschappen heeft gekost, doch is dat gevecht minder belangrijk geweest, dan men uit de eerste door den *Moniteur* medegedeelde berigten heeft moeten opmaken, en moet de door de Russen daar ter plaatse beproefde aanval eenig en alleen worden beschouwd als een middel om de aandacht van de Turksche bevelhebbers af te leiden.

# Binnenland.

*'s Gravenhage*, 6 April.

PARIJS, Donderdag 6 April. De heer von Hübner, Oostenrijksch gezant bij het Fransche hof, heeft, blijkens eene mededeeling in den *Moniteur*, aan keizer Napoleon een eigenhandigen brief overgegeven van zijnen vorst, keizer Frans Joseph.

Z. M. heeft 1°. den hoofdingenieur van den waterstaat der 1ste kl. A. Caland, eervol ontslag verleend uit die betrekking, onder dankbetuiging voor de gewigtige en uitstekende diensten, door hem gedurende bijna eene halve eeuw aan den lande bewezen; 2°. tot president der centrale dir. van Walcheren, benoemd den heer Caland voornoemd; 3°. benoemd hoofding. van den waterstaat der 1ste kl. de hoofding. der 2de kl. F. W. Conrad en A. Greve; tot hoofding. der 2de kl., den ing. der 1ste kl. J. A. Beijerinck; tot ing. der 1ste kl., den ing. der 2de kl. P. J. H. Hayward; tot ing. der 2de kl., den adspirant-ingen. A. L. de Bruijn Kops; tot adsp.-ingen., de surnum. T. Blockmann en J. van der Vegt.

Z. M. heeft tot plaatsvervanger van den kantonregter te Nijmegen benoemd mr. M. A. van Roggen, advocaat.

Z. M. heeft aan D. H. Hartmans eervol ontslag verleend als plaatsverv. kantonregter te Holwerd.

Z. M. heeft tot kantonregter te Middelburg benoemd jhr. mr. L. W. A. Schuurbeque Boeije, advoc. en plaatsvervangend kantonregter.

Z. M. heeft benoemd tot kantonregter te Weert mr. K. L. J. Cornelis, advoc. en regter-plaatsvervanger in de arr.-regtb. te Roermond.

Z. M. heeft tot plaatsvervanger van den kantonregter te Leiden benoemd mr. C. A. Boonacker, advoc. te Leiden.

Z. M. heeft benoemd bij het wapen der inf. tot kapitein van de 3de kl. de 1ste luit. N. Scheltema en A. H. van Krieken, beiden bij den staf van het wapen, werkzaam bij het dep. van Oorlog; bij het 3de reg. inf.: tot 1sten luit. den 2den luit. L. H. Limburg, van het 1ste reg.; bij het 4de reg. inf.: tot kapt. van de 3de kl. den 1sten luit. P. A. Mecima. van het 5de reg.; bij het 7de reg. inf.: tot 1sten luit., den 2den luit. T. M. W. Acker, van het 8ste reg.; bij het 8ste reg. inf.: tot kapt. van de 3de kl. den 1sten luit. J. H. Brekkenheimer, van het 7de reg.; tot 1sten luit. den 2den luit. C. A. van der Groesen.

* Z. M. de Koning wordt aanstaanden Zondag van het Loo in de residentie terug verwacht.

* De heer de Belmont, zaakgelastigde van de Vereenigde Staten bij het Nederl. hof, vertrekt heden weder naar Parijs.

* De collecte, die eergisteren heeft plaats gehad ten behoeve van de verminkte militairen en nagelaten betrekkingen, en tot instandhouding van het [illegible] heeft opgebragt ƒ 990.85.

* Heden heeft door den Wel Eerw. Heer Ds. Molenaar, in de Groote Kerk, de bevestiging plaats gehad der nieuwe ledematen, wier getal 508 bedroeg, terwijl aan eenige personen de H. Doop is toegediend. Daaronder bevonden zich 45 militairen.

Professor Opzoomer, van Utrecht, heeft in eene vergadering van de *Cercle Artistique, Litteraire et Scientifique* te Antwerpen eene voordragt gehouden over het doel der kunst, die algemeen genoegen verschafte en den roem staafde, die deze kundige hoogleeraar zich verworven heeft.

Burgemeester en wethouders der stad Dordrecht hebben onderhandsch aanbesteed aan de heeren L. J. Enthoven en Co., te dezer stede: 1°. het maken, leveren en stellen van 14 stuks gegoten ijzeren bogen met het daartoe behoorende smeedwerk, voor de verlenging van het Beurs- of Marktplein, voor ƒ 7,499; 2°. het maken, leveren en stellen van eene dubbele ophaalbrug, aan de invaart der Wolleweevershaven te Dordrecht, zamengesteld uit gegoten en gesmeed ijzerwerk, voor ƒ 13,437.

De nieuwe infanterie-chacot, thans door Z. M. vastgesteld, is voor de officieren van laken van den rok, van voren hoog 16 duim, van achteren 21 duim, met zwart verlakt lederen bodem en gelijke klep, van binnen groen gevoerd, benevens zwart verlakt lederen keelbanden, van binnen in de chacot bevestigd. Van boven om den rand ligt een schuims geblokt galon; van voren eene lis van geplet metaal, oranje zijde kokarde op 6 duim boven de klep en in het midden waarvan zich eene kleine platte gebombeerde knoop bevindt. Aan beide zijden en van achteren is een regtstandig dun koordje van gouden of zilveren tres. Op de klep is een gouden of zilveren koord van bouillon. Pompon van gouden of zilveren bouillons, van voren gebombeerd, van achteren plat. In gewone of marschtenue draagt men een zwart gewast linnen overtrek over de chacot. Het model is met geringe uitzonderingen hetzelfde voor het minder personeel.

Aan het *Handelsblad* wordt uit den Klundert gemeld, dat dezer dagen tegen den heer F., R. C. pastoor te de Heen proces-verbaal is opgemaakt, wegens overtreding van art. 6 der wet op de kerkgenootschappen, als zoude hij een begrafenis-stoet, in kerkelijk gewaad, uit de kerk tot op den publieken weg gevolgd hebben.

◁ **Amerongen**, 5 April. Eergister avond werd alhier door de „Maatschappij ter bevordering der Tabakscultuur” eene algemeene vergadering gehouden. Behalve eenige onderwerpen van minder belang, werd de vraag behandeld: of het doelmatiger is bij de zaaijing gekeend, dan wel droog zaad aan te wenden; en tevens werd de wijze van het zetten en toebereiden der broeibakken, waarin de planten gekweekt worden besproken. Omtrent een en ander werden zeer uiteenloopende denkbeelden gewisseld, waarom aan eenige planters, zoo van hier, als van elders, in bovengemelde behandeling zoo zeer van elkander verschillende, verzocht werden, later daarvan de resultaten te willen opgeven, ten einde beter te kunnen oordeelen, welke wijze de voordeeligste en tevens de doelmatigste is.

Vervolgens werden eenige middelen aan de hand gegeven, tot het weren van ongedierte, zoo als slakken, enz., die zich maar al te dikwijls in de kisten of broeibakken vertoonen, en waardoor de jeugdige plant, zoo niet vernietigd, dan toch zeer veel schade toegebragt kan worden; waarna nog met een enkel woord over het bemesten der tabaksvelden werd gehandeld.

Door het bestuur is aan sommige planters eenig zaad van Amerikaansche tabaksoorten (Marijland, Virginie, Kentucky en Ohio) uitgereikt, om daarmede proeven te nemen, tot veredeling van het inlandsche gewas. Deze vergadering werd door een groot aantal leden met zigtbare belangstelling bijgewoond.

— In de afgeloopen week zijn te Elst ruim 10.000 Ned. ponden tabak verkocht. Best goed, pluksel en uitschot, gewas 1853, dooreen ad ƒ 13 de 50 Ned. ponden.

▽ **Apeldoorn**, 4 April. Gister avond is het huis van den boekverkooper de Jong alhier, waarin de zaal van de hoogschuttersdoelen Koning Willem III is, geheel uitgebrand; daar de wind noordelijk was is het zeer nabij staande raadhuis gespaard gebleven.

— Heden had de voorloopige veiling plaats van de belangrijke fabriek der heeren Broese van Groenou en Comp.; het hoogste bod bedroeg slechts ruim ƒ 4000, zoo men meent ver beneden de waarde. Deze fabriek van dekens en andere wollen stoffen, waarin tevens eene katoenweverij is, is eene bron van bestaan voor vele huisgezinnen en het is voor deze gemeente te wenschen, dat eenig industrieel zich zal genegen toonen, deze zaak te aanvaarden en voort te zetten.

**Groningen** 4 April. Uit 's Hage wordt [illegible] April, nopens het plan van een noordelijken [illegible] het volgende gemeld: „De dagbladen [illegible] dagen het berigt, dat de heeren [illegible] advokaat van Heemstra, [illegible] te Leeuwarden [illegible] grondeigenaar [illegible] te Veenklooster [illegible] te Harlingen, een [illegible] Koning hebben ingediend, [illegible] concessie te bekomen tot den [illegible] exploitatie van een spoorweg van Harlingen [illegible] Hannoversche grenzen, in de rigting van Rheenen, [illegible] vertakking van Leeuwarden over Groningen naar de noordelijke Hannoversche grenzen.

Velen zullen hieruit met genoegen zien, dat de aanleg van een Noordelijken spoorweg, waartoe de heer Balkema voor Engelsche kapitalisten, met zoo veel aandrang con-

cessie vraagt, maar naar het schijnt, de vereischte waarborgen niet kan geven, ook de belangstelling van landgenooten trekt, en er de hoop uit putten, dat die grootsche onderneming, waardoor de handel, de nijverheid en ook vooral de landbouw onberekenbaar nut zouden trekken, in een niet zoo heel ver verwijderd tijdstip zal worden uitgevoerd.

Ik geloof u echter iets meer aangaande deze zaak te kunnen mededeelen en wel dit: «zijn mijne informatiën juist, dan koestert de minister van binnenlandsche zaken het plan, om den noodelijken spoorweg tot verwezenlijking te brengen, door eene particuliere associatie, onder gedeeltelijke waarborg der rente van het vereischte kapitaal. door de schatkist. Daartoe zou hij de wetgevende magt een wetsontwerp aanbieden. Wij gelooven, dat dit de beste weg is, om het groote werk spoedig en onder het noodige en het blijvende toezigt, der Regering, door dien rentewaarborg daartoe geregtigd, tot stand te brengen.

Mogt de volks-vertegenwoordiging hare goedkeuring aan dit plan des ministers onthouden, dan zal de aanvraag, om concessie, die meest geschikt is, om het Noorden een' spoorweg te geven, zoo als het die, met het oog op de verschillende belangen der betrokken gewesten, behoeft en die de noodige waarborgen van financiëlen en technischen aard aanbiedt, in aanmerking komen, ten einde op die wijze het spoorweg-net over onzen bodem uit te breiden. (*G. C.*)

# Correspondentie.

Het dichtstukje; «*Een politieke zamenspraak*» kan niet geplaatst worden.

# Prijs-Courant der Effecten.

**AMSTERDAM**, 6 April 1854.

| **Nederland.** | Pct. | | **Rusland.** | Pct. | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ned. W. Schuld. | 2½ | 54 5¾ 5¾ | | | |
| Dito Certificat. | 3 | 65½ 66 66 | *Hope* 1798/1816 | 5 | 94¾ 5¾ |
| Dito dito | 4 | 82 3¼ 3¼ | Dito 1828/1829 | 5 | 94¾ 5¼ |
| O. I. Leening. | 4 | | Cert. 1831/1838 | 5 | |
| Amort. Syndic. | 3½ | | Dito Dito | 4½ | 78 79 |
| Hand.-Maats. | 4½ | | Dito *Hope* | 4 | 73 |
| **Belgie.** | | | Dito *Stieglitz.* | 4 | 72 ¼ |
| Certificaten. | 2½ | | Dito dito 5e Ser. | 4 | |
| D° *Rothschild.* | 2½ | 44¼ | Inschr. Assig. | 6 | |
| **Frankrijk.** | | | Certific. dito. | 6 | |
| Obligatien. | 3 | | | | |
| **Spanje.** | | | **Polen.** | | |
| Nieuwe | 1 | 16 11/16 7¼ ¼ | Obligatien | 4 | 62 ½ |
| Dito Buitenl. | 3 | 34¾ 5 | | | |
| D° Binnenl. 6/m. | 3 | 32 5/8 5/8 | **Oostenrijk.** | | |
| Bew. Sp. Com. | | 3 7/16 9/16 | Metalliek | 5 | 57¾ 59 |
| Amort. Schuld. | | [illegible] | Dito bet. Amst. | 5 | [illegible] |
| **Portugal.** | | | Dito letter B. | 5 | 75¾ 7¼ 7¼ |
| Londen nieuwe. | 5 | 31½ 27/8 27/8 | Dito 1847 | 2½ | 29 5/8 30 1/8 |
| Dito uitgest. | 4 | | Dito 1851/1852 | 2½ | 29 5/8 30 1/8 |

Mexic., te Lond. 3 pct. 22 5/16, ½, ½; dito Onb. 22 5/16, ½ ½; Gren., te Lond. p. s. 100. 2½ pct. 16⅜, 17; dito Onb. 6, ⅛; Peru 4½ pct. 55½.

Onze fondsenmarkt vervolgde heden hare voornitgaande beweging door aanzienlijke kooporders, welke in alle zoo binnenl. als buitenl. effecten geeffectueerd werden, voornamelijk zijn Holl., Spaansche, Port., Russen en Oostenrijksche zeer merkbaar gestegen.

---

FRANKFORT, Woensdag 5 April. 5 pct. Metaliek 59⅞; Spanje binn. 3 pct. 31⅝; dito 1 pct. 16½; Wiss. op Lond. 117¼; dito Parijs 94⅛; dito Weenen 85⅝.

---

LONDEN, Woensdag 5 April. Consols op tijd 86⅞; Mexic. N. 3 pct. 23½; Gren. 2½ pct. 17½; dito Uitg. 5½; Sardinie 5 pct. 73; Spanje 1 pct. 16¾; dito Certificaten 3⅜; Russen 4½ pct. 77; dito 5 pct. 89; Holl. 2½ pct. 54½.

De coupon van Junij 1850 der Grenadasche 2½ pct. Schuld zal betaald worden.

Door Mexico zal vijf sh. op de certificaten worden betaald.

---

PARIJS, Woensdag 5 April. Fr. 4½ pct. op t. 88.70; dito 3 pct. op t. 62.50; Sp. Binn. 3 pct. 31¾; dito 1 pct. 16⅛; Belg. 4½ pct. 82; Rusl. 4½ pct. 73.

---

WEENEN, Woensdag 5 April. N. Metall. 85¼; Wissel Londen 13.43.

# Advertentiën.




Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.